

si jo skoro vsak otrok lahko nabavi. In ker bo zbirka tako urejena, da prične z najlažjimi risbami, ki so deloma izvedene po A. Kullovih risbah za otroke, in prihajajo čedalje težje, bo uporabna za otroke razne starosti. Dodejano bo pa posameznim risbam, kjer je to potreba, tudi navodilo, in otroci si bodo s tem, da bodo imeli te risbe za nekake vzorce, kako je treba to ali ono narisati, pridobili posebno spretnost. Tudi ne bo prav nič škodovalo, če bodo te risbe tudi pre-
 risavali, saj je to tuptam celo potrebno, ker pri tem spozna otrok tehniko in si na podlagi te ustvari sam svojo. Sedaj so se otroci posluževali raznih, iz Nemčije importiranih, slabih predlog, po katerih so risali v svojem prostem času za kratek čas in zabavo, zakaj naj bi pa ne segli po domačem blagu in zlasti še, ko bo imel od te izdaje korist tudi učit. konvikt. Prav zaraditega bi bilo umestno, da učiteljstvo deluje na to, da si vsak učenec kupi tako zbirko, po kateri bo delal domače vaje v risanju. Ker je pa upati, da bo to zbirko priporočalo ne le učiteljstvo Kranjske, marveč tudi ono iz Štajerske, Istre in Goriške, bi bilo pač umestno vedeti, koliko komadov približno naj bi se dalo natisniti.*) V ta namen se obračamo do cenjenih gospodičen koleginj in in gospodov kolegov z najvljudnejšo prošnjo, naj blagovolijo vsaj v teku 8 dni povprašati, koliko učencev bi bilo pri volji si kupiti tako zbirko, in potem to število po dopisnici naznaniti gosp. A. Siču v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 13.

Ko se bo zvedelo prilično število, se bo takoj pričelo s tiskom, in ko bo le-ta dovršen, kar se zgodi že do sredi julija, se bo to objavilo v »Učit. Tovarišu«. Potem pa bo najboljša, da bo vsaka šola pobrala od otrok denar in ga poslala obenem z naročilom blagajniku učit. konvikta. Vse to ne bo povzročilo mnogo truda, in če pomisli vsaka koleginja in kolega, da dela s tem ne le za napredek mladine, marveč obenem tudi v korist »Učit. konvikta«, bi bo imel od te izdaje svoj dobiček, bo gotovo vsakdo to delo radevolje napravil.

Ako se bo prvi zvezek lahko spečal, se bo izdal še drugi, ki bo prvega nekako izpopolnjeval. Torej na delo!

Album slovenskih napevov. 50 slovenskih narodnih pesmi za klavir priredil Fran Gerbič. III. zvezek. Cena 3 K. Založil L. Schwentner v Ljubljani. — Prihodnjic več!

Vestnik.

Kolekta poštних znamk za učiteljski konvikt. Iz rogaškega okraja kolekta št. 44, 45, 55 in 56; iz črnomeljskega okraja kolekta št. 5; iz rogaškega okraja kolekta št. 93. Le naprej s kolektami!

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za l. 1905.) G. Avgust Korbar, nadučitelj v Preserju; g. Josip Korošec, nadučitelj v Mošnjah; g. Ignacij Supan, učitelj v Brežicah; g. Fran Jeglič, nadučitelj na Dovjem. Posamezna okrajna učiteljska društva prosimo, da blagovolijo pri vsaki priliki v smislu znane okrožnice »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« delovati na to, da postane vsak učitelj (vsaka učiteljica) član tega prepotrebnega društva. H krati prosimo tudi posamezna okr. učiteljska društva, da sestavijo čimprej imenik (z natančnim naslovom in zadnjo pošto) vseh šolskih in učiteljskih prijateljev dotičnega okraja ter ga pošljejo društvenemu blagajniku, nadučitelju J. Dimniku v Ljubljano, ki bo poslal potem vsakemu poštno položnico s prošnjo, da daruje primerno vsoto za učit. konvikt. Le vsi za enega in eden za vse! Le vsi na krov in na delo za naše sirote in otroke, da pridemo čimprej do zaželjenega cilja!

Učiteljski dobrotniki. »Narodna Tiskarna« v Ljubljani 200 K; »Ljubljanske okolice učiteljsko društvo« na račun pokroviteljine (l. rok) 50 K. Pri tej priliki pripomnimo, da sme imenovati društvo svojega za-

*) Tudi dež. šolske svete bo treba naprositi, da jih priporoči. Uredn.

stopnika v odbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« šele tedaj, ko je vplačalo celo pokroviteljino. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Za učiteljico na Viču je imenovana gđ. Ana Podrekarjeva iz Metlike.

Koncert na korist »Učit. konviktu« bo v sredo, dne 5. julija t. l., ob 1/2 9 uri zvečer v Gorici v »Trgovskem Domu«. Uspeh obeta biti v vsakem pogledu sijajen.

Okrajna učiteljska skupščina za postojnski šolski okraj se vrši v Postojni dne 8. julija 1905. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi volitev enega delegata učiteljstva tukajšnjega okraja v deželno učiteljsko skupščino, ki se vrši 3., 4. in 5. septembra t. l. v Ljubljani.

»Po starem načinu.« Posnetek tega našega uvodnega članka v 20. štev. je priobčil tudi »Český Učitel«

Zvišanje duhovniških plač. Svoje mnenje glede zvišanja duhovniških plač smo povedali že v 14. letošnji številki. Da se vračamo k temu poglavju, je vzrok to, ker se bavi ravno sedaj naš državni zbor z vladno predlogo o kongruji. Minilo je komaj 8 let, odkar je zvišal državni zbor duhovnikom plače za 4 milijone kron na leto. Do takrat je plačevala država 7 milijonov na leto, odslej plačuje 11 milijonov. Sedaj se poviša državni prispevek za okroglih 10 milijonov. Mi bi ne imeli nič proti temu, ker je nižja duhovščina v primeri z višjo res škandalozno nizko plačana: tukaj beračija — tam milijoni. Vendar moramo povedati takoj, da vkljub tej beračiji ni »Dominusvobiscum« še nikoli stradal kruha, »Etcumspiritu« pa že večkrat. — Ako bi uredila cerkev — ta največji kapitalist! — plače svoji duhovščini tako, kakor so urejene plače državnih uradnikov, bi ne bilo treba državi nakladati novih davkov, da izboljša duhovščini — in to samo katoliški! — plače. Navadno je tako, da plača delavca oni, ki mu delavec služi. Logično bi torej morala plačati svojo duhovščino cerkev, kakor bi n. pr. morala plačati učiteljstvo država. Ali v tem primeru se je zmešalo logiki: duhovščino naj plačuje država, oziroma davkoplačevalci, učiteljstvo pa naj strada še dalje! Cerkev sama je izkazala l. 1900. svojega imetja ogromno vsoto 813,612.301 K (ima ga pa gotovo več) in sicer v zemljiščih in hišah 301,529.953 K, v vrednostnih papirjih 387,273.731 K, v drugače naloženem denarju 70,581.168 K in v drugih vrednotah 54,227.449 K. L. 1900. je imela cerkev dohodkov 60,763.818 K, izdatkov pa 35,521.313 K. Torej so dohodki presegali izdatke za več nego 25 milijonov K. Od l. 1890. do 1900. se je pomnožil cerkveni kapital za 116 milijonov K. Davkoplačevalci so plačali prav v tem času za duhovniške plače 80 milijonov K. Ko bi plačala cerkev teh 80 milijonov iz svojega, bi imela še vedno 36 milijonov čistega prebitka, a država bi teh 80 milijonov lahko porabila za povzdigo šolstva in za saniranje deželnih financ na korist učiteljskim plačam. — Vsi neklerikalni listi pravijo, da bi cerkev lahko sama plačala svojo duhovščino, ne da bi bilo treba nalagati davkoplačevalcem novih bremen. Trdijo, da je vnebovpijoča krivica in drzen atentat na davkoplačevalce, če hočejo zvišati sedaj duhovniške plače z novim davkom. Tak parlament je — tako pišejo neklerikalni listi — za izsesavanje ljudstva, ne pa ljudsko zastopstvo! — Radovedni smo, kakšno stališče bodo zavzeli sedaj naši klerikalni poslanci glede regulacije učiteljskih plač! Ali bosta dr. Šušteršič in učitelj Jaklič še razganjala deželni zbor?

Gasilstvo in učitelji. »Gasilec«, ki ga ureja tovariš nadučitelj g. F. Ks. Trošt, piše: Kakor so učitelji pri raznih drugih društvih, tako tudi ne manjka učiteljev-gasilcev. V naši t. j. kranjski deželi je 142 prostovoljnih gasilnih društev. V teh društvih deluje 41 učiteljev, največ kot tajniki, nekateri tudi kot načelniki. V zveznem odboru sta dva učitelja. Pomisliti je pa, da so gasilna društva tudi v takih krajih, kjer ni šole ali pa kjer je na šoli samo učiteljica.

»Edinost« z dne 18. t. m. pohvalno omenja naš zadnji uvodni članek o tržaškem slovenskem šolskem vprašanju.

Spevoigro »Letni časi« smo uprizorili oba binkoštna praznika na dvorazrednici v Zagorju na Notranjskem in jo tako praktično preizkusili. V zadnji številki »Popotnika« pa čitam kritiko o tej lepi igri in bojim se, da bi ta kritika

morda katerega izmed tovarišev ostrašila in se je nebi upal naštudirati. Z ozirom na to si smatram v dolžnost, napisati par besed v prilog igri, da ne bo zaradi tega šolska mladina oškodovana za mnogo krasnih pesemc. »Popotnikov« kritik trdi prvič, da bi trajala predstava spevoigre najmanj — štiri ure. Temu nasproti konstatujem da smo jo uprizorili pri nas vso v celoti in je trajala le — poldrugo uro. Odmor med posameznimi »letnimi časi« so bili seveda prav kratki, največ 4 minute. Dalje pravi g. kritik, da je potrebno za popolno priučenje vseh 15 pesemc za 3 glasove — 30 tednov. Na to odgovorjam, da sem rabil jaz nekaj več kot 4 tedne, seveda sem poučeval razen četrtkov vsak dan tudi ob nedeljah po 1—2 uri izven šolskega pouka. Res je, da je tudi toliko časa prizadejalo mnogo, mnogo truda, vendar trdim, da tako lepa igra popolnoma zasluži, da se nekoliko več žrtvujemo. Obenem pa še opomnim, da smo peli prvo pesem enoglasno, vse ostale pa dvoglasno, oziroma troglasno. Otroci tudi niso imeli nobenih not in so se vadili ter peli na posluh, kar pa ni napravljalo posebnih težav, ker so pesmi tako lahke in melodijozne, da si jih morejo prav hitro zapomniti. Edino krasna pesem »Čuj nas silni Bog!« je prizadejala precej truda in pa »Jesen je tu« v taktovnem oziru. Pri spremljevanju sem rabil harmonij s premikajočo klavijaturu tvrdke Lenarčič na Vrhniki, kar mi je posebno dobro hodilo, ker sem moral — razen prve — vse ostale pesmi znižati za $\frac{1}{2}$ in proti koncu celo za cel glas. — Izmed deklamacij je najbolj ugajala Volčeva »Osulo se je cvetje«, ki je sicer jako dolga, kakor opravičeno trdi g. kritik, a imel sem srečo, zakaj deklamacija deklamovalka jo je pogodila vrlo dobro. Pri izbiranju deklamovalcev je treba pač najbolj paziti na to, da je pesem primerna deklamovalčevi individualnosti. — Predstava se je vršila v šol. sobi, kjer je bil za ta namen prirejen okusno opremljen oder in so bili otroci deklamovalci opravljeni primerno posameznim letnim časom. Spevoigro ponovimo v nedeljo 30. julija in vabim tedaj vsakega, kdor bi si jo želel ogledati, oziroma poslušati, da se potrudi ta dan v Zagorje na Notranjsko.

Rudolf Horvat, nadučitelj.

† **Vaclav Vladivoj Tomek.** Dne 12. t. m. je umrl v Pragi nestor čeških historikov, po Palackem najuglednejši češki zgodovinar, historiograf zlate Prage, sodobnik Jungmannov in Riegrov, Vaclav Vladivoj Tomek, star 88 let.

Pri volitvah v dunajske okrajne šolske svete so baje z veliko večino zmagali krščanskococialni kandidatje. Ubogo dunajsko učitelstvo!

Zaradi bolezni prodam skoraj čisto novo delo »Welt u. Menschheit«, ki obsega 5 velikih ilustrovanih knjig, za polovično ceno 50 K.

Postojna, 13. junija 1905. Davorin Tratnik, učitelj.

Razgled po šolskem svetu.

— Šola, kakršno bi rabili tudi Slovenci. O čemer se pri nas še govoriti ne upamo, kar se nam zdi nedosegljiv ideal, to so Nemci že uvedli v prakso. To je: ustanavljanje takih šol, ki dajejo otrokom za življenje dovolj izobrazbe in vaje v poljedelskih opravilih. To so šole, ki so na posestvih, kjer gospodarijo učenci sami. To misel je prvi uresničil dr. Lietz s svojo vzgojevalnico v Lesenburgu na Harzu. On sam popisuje svojo šolo tako le: »Mislimo si od zahoda proti vzhodu se razproširajočo dolino, po kateri teče potok med krasnimi lokami. Za senožeti navzgor leže njive, za njivami pa gozd. Na sredi doline je dvor. Na obeh njegovih straneh je 115 arov lok, okolo 750 arov polja, 430 arov gozda, 50 arov pašnikov, na katerih je na tisoče sadnih dreves, 11 arov vrtov in 4 ari ribnikov. Posestvo nam daje v obilici vsega, česar potrebujemo za življenje. Ima čredo sedemdesetih glav govede, 250 ovac, 50 prešičev, 11 konj in 3 žrebeta. Tu lahko vsakdo vidi, kako raste, kako se dobiva in pripravlja to, kar dobimo na mizo. Tu je obenem mnogostranska prilika za vrtnarsko, zemljedelsko in gozdarsko delo. Na posestvu sejemo žito, žanjemo, meljemo in pečemo. Na posestvu molzemo mleko in delamo maslo in sir.«

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1104.

Kranjsko.

Na petrazredni ljudski šoli v Loškem potoku z enim vzporednim razredom sta stalno, oziroma začasno popolniti dve učni mesti.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom najkasneje do 10. julija 1905.

Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

Moški prosilci imajo prednost!

C. kr. okrajni šolski svet Kočevje, dne 10. junija 1905.

Št. 1149.

Vsled odloka c. kr. dež. šol. sveta z dne 12. junija 1905, št. 2007, se izpraznjeno nadučiteljsko mesto v Dobropoljah vnovič razpisuje.

Prošnje je vlagati predpisanim potom do 1. julija 1905.

Dostavlja se, da imajo pri prvem razpisu vložene prošnje tudi za ta razpis veljavo.

C. kr. okrajni šolski svet Kočevje, dne 15. junija 1905.

Št. 483.

Na ljudski šoli v Moravčah, ki se bo razširila v trirazredno šolo, je s pričetkom šolskega leta 1905/6 stalno oddati novo učno mesto s postavnimi prejemki.

Prošnje je predpisanim potom vlagati do 15. julija t. l.

Prosilci ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo svoji prošnji za stalno nameščenje priložiti državno-zdravniško izpričevalo o fizični sposobnosti za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 13. junija 1905.

Št. 1013.

Na trirazredni ljudski šoli v Gorjah se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 10. julija 1905.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet Radovljica, dne 14. 6. 1905.

Št. 1410.

Na deškem oddelku štirirazredne ljudske šole na Vrhniki je stalno oddati s pričetkom šolskega leta 1905/6 učno mesto s postavnimi prejemki. Oziralo se bo v prvi vrsti na moške prosilce in prošnje, ki so došle vsled razpisa z dne 30. decembra 1904, št. 2705, obdržijo veljavo.

Novo opremljene prošnje je poslati lesem službenim potom do 4. julija 1905.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, se imajo izkazati s izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1905.

Pouk o gospodinjstvu v ponavljalni šoli.

Poročala **Jerica Zemljanova** pri občnem zboru Učiteljskega društva za ljubljansko okolico dne 8. junija 1905.

(Dalje.)

Zemljepis! Da bi ponavljali Avstrijsko-Ogrsko ali celo Nemčijo? To bi bila naravnost nesmisel. Dekleta naj poznajo doobra svojo materno deželo, to naj ljubijo, spoštujejo in vidijo v nji vse dike in krasote, ki je na njih tako bogata naša dežela. Slovenka—in najsi je naobražena ali preprosta — naj čuti v sebi ponos na svojo domovino. — Velike važnosti za naša dekleta je tudi to, da znajo popisati pot od doma v Ameriko. Vsaj za naš kraj se mi zdi to prepotrebno, kjer skoro ni hiše, iz katere bi ne bil kdo v Ameriki. Prigodi se večkrat, da gre tudi mlado dekletje tja, zlasti če ima že kakega svojca tam. Kako je težavna in tudi nevarna dolga pot za neizkušeno dekletje, ki morda še ni prišlo dalje kot do